

Smyslohrátky

Sluňákov

Text a foto: Monika Tošenovská

Centrum ekologických aktivit
města Olomouce, o.p.s.

*Oči, uši, jazýčky,
nosíky a prstíčky...
Probudte se!
Pobavte se!*

Krása přírody

Malířské paletky

Rozhlédněte se kolem sebe a zkuste najít co nejvíce barev! Přírodniny nalepte na papírovou malířskou paletku a vyrobte si tak pestrou přírodní koláž. Podobně se můžete zaměřit na hledání různých odstínů jedné barvy – to už je mnohem náročnější.

Košíčkové pexeso

Nejprve si vyrobte jednoduché košíčky z plat od vajec (viz foto). Potom do jedné řady prohlubni naskládejte přírodniny, které vás zaujmou tvarem, barvou, strukturou... S kamarádem si pak košíčky vyměňte a zkuste najít co nejpodobnější předměty do dvojic. Hru můžete různě obměnit: hledat rozdílné věci stejného tvaru/barvy (např. list a kámen stejné barvy, stéblo trávy a klacík stejného tvaru), přiřazovat k sobě květ a list stejné rostliny, hledat stejné přírodniny s různou strukturou (např. hrubá a hladká kůra, lesklý a matný kámen, žahavý a hladký list). Nebo si do jedné řady prohlubni košíčku dejte napsaná slova (např. jemný, pichlavý, ochmýřený...) a hledejte k nim v přírodě předměty. Podobně si

můžete nachystat obrázky rostlin, které chcete v přírodě najít a postupně k nim doplňovat živé exempláře. Prostě mějte oči „na stopkách“, pátrejte, kochejte se a žasněte!

Kouzlo se zrcátkem

Víte, jaké to je procházet se v korunách stromů? Už nemusíte závidět veverkám a ptáčkům! Stačí se vybavit zrcátkem a kamarádem a vydat se do lesa, připravení na neobvyklý zážitek. Přiložte si zrcátko nastavené

směrem vzhůru pod nos a dívejte se jen a pouze do něj dolů. Kamaráda přitom požádejte, aby vás bezpečně provedl krátkou trasou pod korunami stromů. Možná se vám z toho až zatočí hlava...

Landart

Z přírodnin můžete vykouzlit opravdové umění! Vyzkoušejte z přírodnin poskládat obrázek nebo mandalu, sestavte domeček pro skřítky, tvořte stavby z kamínků a bláta... Potěšte neobvyklým výtvozem nejen sebe, ale i další poutníky přírodou!

Zrakový dárek

Připravte si jednoduchý dřevěný rámeček (lze ho třeba jen svázat provázky z klacků) a vydejte se do okolí s pohledem pátrajícím po neobvyklostech... Hleďte výhledy do krajiny či naopak detaily v přírodě, které lze zarámovat v rámečcích. Můžete si takto vytvořit „jen“ hezký zážitek a vzpomínky, nebo si obojí uchovat i formou fotografií, z nichž později vyrobíte originální album. Nebo přivzvěte kamarády,

rozmístíte takto rámečků více a poté společně galerii obdivujte. K zarámovaným „obrazům“ můžete také vymýšlet nápadité názvy... Ještě intenzivnější zážitek budou kamarádi mít, pokud je na místo opatrně přivedete se zavázanýma očima a oni oči otevrou až přímo před rámečkem. Potěšte své oči neobvyklým dárkem!

Zvuky přírody

Sluchové pexeso

Nasbírejte si v přírodě různé přírodniny (semínka, štěrky, kameny, malé šišky, písek...) a uzavřete je do malých krabiček. Vždy dejte

stejný materiál/předmět do dvou krabiček ve stejném množství. Potom krabičky zamíchejte a hledejte stejně znějící dvojice!

Sluchová mapa

Nakreslete si kruh a do něj ve středu vyznačte sami sebe. Potom na chvíli zavřete oči (pomocť vám může i jejich zavázání) a soustředte se na zvuky kolem sebe. Zkuste rozpoznávat nejen to, co zvuk způsobuje, ale i to, jak je zvuk hlasitý, jak je vám příjemný, zda je melodický apod. Budete se divit, jak se váš sluch zbystrí, když se nesoustředíte na zrakové vjemy! Zvuky si zakreslete do připraveného kruhu. Je zajímavé porovnat zvuky města (zvuky motorů, klapání semaforů, hluk davu, sirény,...) a někde v „tiché“ přírodě (šelestění větru ve větvích, bublání potůčku, zpěv ptáků, bzučení hmyzu, štěkáni

srnců...). Uslyšíte, že příroda vůbec tak tichá není... Rozpoznáte ve městě i přírodní zvuky? Zaznamenáte i zvuky vlastního těla?

Vyrobte si hudební nástroje přímo v přírodě

Když procházíte přírodou, sehněte se občas pro pár kamínků a zkuste si na ně zahrát jako na činely, zaklepejte klackem

na kmeny různě silných stromů jako datli, zabubnujte na pařez, zašterchejte štěrkem v dlaních...

Někdy si vyrobte i pampeliškovou frkačku: utrhnete si kousek stonku pampelišky a na jednom konci ho podélně rozdělíte na 4 části. Druhý konec malinko zmáčknete mezi rty a pak už jen ladte.

Jindy stačí najít si silnější list trávy, natáhnout ji mezi palce a v místě, kde je mezi palci list obklopen mezerami, fouknout. Chce to trpělivost, chvílku trvá, než se člověk naučí udržet stéblo mezi palci. Ale potom se někdy až leknete, jak silný zvuk vyloudíte!

Nebo si uříznete vrbový proutek nebo větev z černého bezu a vyrobte si píšťalku! Návod najdete třeba zde: <https://jdeteven.cz/games/cz/zvuky-prirody>.

Kutilové si můžou přírodní materiál donést i do dílny a vyrobit různé zvonkohry, drhla, dřívka, dendrofon...

Vůně přírody

Čichová stezka

Nasbírejte si různé vonící bylinky, vložte do plátěných sáčků a přivažte je na provázek natažený mezi stromy. Poté zkuste spolu s kamarády čichem poznávat, v kterém sáčku voní která bylinka. Kromě bylinek můžete sáčky naplnit i jinými zajímavými přírodními vůněmi – jehličím, lesní hrabankou, houbami... Pokuste se vůně popsat slovy – voní předmět v sáčku vlhce / kořenitě / svěže / ovocně...?

Čichové koktejly

Vydejte se na louku s kelímkem od jogurtu v ruce. Nasbírejte do něj vše, co vám příjemně voní a namíchejte si tak vlastní originální přírodní voňavku! Pro uvolnění více vůně můžete obsah kelímku trochu podrtit a zamíchat klacíkem. Budete se divit, kolik různých voňavek na jedné louce vytvoříte.

Doteky přírody

Poznej svůj strom

Zavažte kamarádovi oči a opatrně ho zaveďte k některému ze stromů z předem určeného

území. Nechte kamaráda, ať strom pořádně prozkoumá hmatem a zkusí si jej zapamatovat.

Poté ho odvedte na startovní místo, kde mu sejmete z očí šátek. Nyní je kamarádovým úkolem pokusit se vybraný strom osaháním rozpoznat. Pomůže mu struktura kůry, průměr stromu, rozložení větví, umístění suků, místa oloupaná od kůry...?

Hmatová stezka

Nachystejte si lano / provázek natažené mezi stromy. Na lano uvažte několik přírodnin (šiška, klacek, parůžek, kámen, chomáč trávy...) a přiveďte kamarády se zavázanýma očima, aby odhalili záhadné předměty pouze svým hmatem. Natažené lano ukazuje bezpečnou cestu mezi jednotlivými předměty (kamarádi se lana drží).

Chutě přírody

Ochutnejte přírodu

Skleňte se do trávy a hledejte skryté pochoutky! Samozřejmě nelze ochutnávat vše, něco může být i jedovaté. Proto se raději vybavte moudrou knihou o jedlých rostlinách. Pro kamarády potom můžete připravit třeba úkol s přiřazováním podobných chutí – květ hluchavky a med, jetelový lístek a hrášek, řeřišnicový list a ředkvičku...

Pokud si na neznámé chutě netroufáte, připravte si s kamarády poznávačku známých letních chutí – zavažte si oči a navzájem si dávejte ochutnat. Poznáte pouze po chuti (totéž vyzkoušejte i s vůní!) lesní jahody, borůvky, třešně, jablíčka, bylinky ze zahrádky?

Intuice a orientace v přírodě

Protrénujte si orientační smysl

Také jste se jako děti s oblibou schovávali a vzájemně honili v kukuřičném poli? No, šlapat zemědělcům v jejich úrodě není zrovna správné... Ale znáte nová kukuřičná bludiště? Vzniklo jich hned několik po celé naší republice! Jejich přehled najdete zde: <https://www.kukuricaci.cz/prehled-bludist>. V bludišti se hledají stanoviště s hádankou a vyplňuje se tajenka. Možná bude ale tou největší legrací najít se navzájem a dostat se z bludiště ven ☺

